

KENKIÄ

PIENIJALKAISILLE

naisille ja tytöille (koot 31-38)

Koskikatu 7, Tampere
Cumuluksen vieressä

TERVEYSASIAA

PITKÄKASVUISUUDEN MUUT SYYT

(Jatkoa Kengän Koputuksia-lehteen nro 2/1999 lainaamimme tutkimuksiin)

Ei-endokriiniseen lihavuuteen liittyy kasvun ja luuston kypsymisen lievä nopeutuminen. Puberteettikehitys siirtyy vastaavasti normaali vaihtelun rajoissa varhaisemmaksi, eikä aikuispituus kasvuiän lihavuuden takia muuttune. Päinvastainen ilmiö, kasvun hidastuminen lihotessa (lukuun ottamatta normaalia pubertaalista hidastumista) viittaa lihomisen poikkeavaan syyhyn, hypotyreoosiin, hyperkortisolismiin tai hypotalamushäiriöön.

MARFANIN SYNDROOMA.

Marfanin syndrooman ja sitä muistuttavaan homokystinuriaan liittyy raajojen liikakasvu sekä usein selkärangan, rintakehän ja raajojen muotovirheitä ja mykiön sijoiltameno. Marfan syndroomaan liittyvistä sydänongelmista on kasvuiässä tavallisin mitraaliläpän prolapsi, aortan aneyrysmia ilmenee yleensä yleensä vasta aikuisiässä. Sairausten aiheuttama lisäpituus on muutaman prosentin luokkaa. Istumakorkeuden pienentynyt prosenttinen osuus pituudesta lienee parempi tunnusmerkki kuin kuvatut "Marfan-indeksit", joskaan ei spesifinen. Marfan syndrooma periytyy autosomissa dominantisti, mutta noin 15 % tapauksista on uuden mutaation seurausta. Homokystinuria on autosomissa resessiivisesti periytyvä tila, joka johtaa yli puolessa tapauksia vajaamielisyyteen.

SOTOS- JA BECKWITH-WIEDEMANN -SYNDROOMAT.

Sotos-syndrooma eli serebraaligigantismi ja Beckwith-Wiedemann-syndrooma (Eksomfalos-makroglossia-gigantismi) ovat prenataalisesti alkavia liikakasvutiloja, joihin liittyy heikkolahjaisuus tai vajaamielisyys sekä edellä oleva luustoikä ja varhainen kypsyminen niin, että aikuispituus jää normaalin rajoihin. Edellisen piirteitä ovat suuret aivokammiot ja kallo, suuret kädet ja jalat sekä kömpelö motoriikka. Jälkimmäiseen liittyy usein epäsymmetria, erityisesti pehmytosten ja silmiinpistävasti kielen, sekä lisämunuaisten fetaalivyyhykkeen sytomegalia, haiman ja sen saarekkeiden ja kiveksen välisolujen hyperplasia, ynnä taipumus sisäelinten, erityisesti umpirauhasten, hyperplasiaan ja kasvaimiin.

47, XXY-VARIANTIT.

47,XXY- (ym. Klinefeller-variantit, 49,XXXXY mukaanlukien), 48,XXYY- ja 47,XXX-syndroomiin kuuluu tilastollisesti selvä muutaman prosentin liikakasvu, joka jo ennen puberteettia on raajavoittainen, joten suhteellinen istumakorkeus on pienentynyt. Tämä piirre vahvistuu prepubertaalisen kasvun jatkuessa hypogonadismia takia myöhään.

KASVUHORMONIN LIIKAERITYS.

Kasvuhormonin liikaeritys on kasvuiällä hyvin harvinainen eosinofiilisen tai kromofobisen hypofyyssiadenooman aiheuttama tila. Liikakasvuun liittyy siinä vähitellen akromegaalisia piirteitä. Luustoikä on normaalin rajoissa. Näköhäiriöt ovat harvinaisia, mutta päänsärky on yleinen oire. Murrosiässä tämän varsinisen jättikäsvisuuden ja kookkaan normaalivariantin erottaminen laboratoriomentelein voi olla vaikeaa, koska hypersomatotropismille luonteenomaisia kasvu-hormonivasteita ilmenee myös kookkailla normaalivarianteilla puberteetissa: plasman kasvuhormonipitoisuuden paradoksaalinen lisääntyminen glukosirasituksessa ja TRH-kokeessa, viite-arvoja suurempi plasman IGF I:n pitoisuus, satunnaisissa plasmanäytteissä suuria kasvuhormonipitoisuuksia, ja jopa mikroadenoomien radiologinen kuva aivolisäkkeessä (Hindmarsh PC, Stanhope R, Kendall BE, Brook CGD. Tall stature. A clinical, endocrinological and radiological study. Clin Endocrinol 1986; 25:223-31.) Kasvun tarkastelu on siksi erityisen tärkeä: kasvu on normaali-varianteilla johdonmukainen, kun se jättikäsvisuudessa lienee yleensä taittunut.

ENNENAIAKAINEN PUBERTEETTI (ALKUVAIHEESSAAN).

Kasvun nopeutuminen on yleensä liiallisen androgeenierityksen ja ennenaikaisen puberteetin ensimmäinen merkki. Siihen liittyy aina kasvuakin enemmän nopeutunut luuston kypsyminen, ja ennen pitkää muita merkkejä sukupuolihormonien erityksestä: ihon rasvoittuminen, akne ja sekundaaristen sukupuolimerkkien ilmaantuminen.

HYPERTYREOOSI.

Hypertyreooosi saa aikaan kasvun ja luuston kypsymisen nopeutumisen, joka voi edeltää diagnoosia vuosia. Tyypillisissä tapauksissa tähän liittyy suhteellisen painon väheneminen. Tämä kasvun ristöire, suhteellisen pituuden lisääntyminen suhteellisen painon vähentyessä on hypertyreosille patognomoninen, joskaan ei konstantti.

LASTENENDOKRINOLOGIEN internet-sivulta, pvm. 14.3.1999:
<http://www.lastenendo.sci.fi/luku1.3/132.html>

...

PERINNÖLLISYYSLÄÄKETIETEEN PALVELUITA SUOMESSA:

Helsingin Yliopistollinen Keskussairaala (HYKS), 00290 Helsinki, puhelinvaihe 4711

- Perinnöllisyystieteen laitos
- Sikiötutkimusyksikkö
- Kasvuun vaikuttaminen: Ilkka Kaitila, p. 09-4712186, Ilkka Sipilä, p. 09-471508

Kuopion Yliopistollinen Sairaala (KYS), 70210 Kuopio
- Kliinisen genetiikan osasto, p. 017-172720

Oulun Yliopistollinen Sairaala (OYS), 90220 Oulu
- Perinnöllisyystieteen klinikka, p. 08-3153218

Tampereen Yliopistollinen Sairaala (TAYS), 33520 Tampere
- Perinnöllisyyspoliklinikka, p. 03-2475507
- Äitiyspoliklinikka, sikiötutkimukset, p. 03-2476424

Turun Yliopistollinen Keskussairaala (TYKS), 20520 Turku
- Kliinisen genetiikan yksikkö, p. 02-2611390

Väestöliitto, Kalevankatu 16 A, 00100 Helsinki
- Perinnöllisyyspoliklinikka, p. 09-61622246

Folkhälsan, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors
- Genetiska klinik, tf. 09-4349319

...

SELKÄKIVUISTA:

Selkäkipujen esiintyminen on varsin tavallista myös koulunuorison keskuudessa. Muutokset työtavoissa ja vapaa-ajan harrastuksissa ovat johtaneet selän kannalta epäedulliseen suuntaan. Koulujen työympäristö on jäänyt vähälle huomiolle. Tarkkaa näkemistä vaativa toiminta kuten lukeminen ja opiskelu, vievät koululaisen usein yhä kumarampaan asentoon, koska tarkan näkemisen etäisyys on nuorella lyhyempi kuin aikuisella. Kumaruutta voidaan vähentää paitsi riittäväillä korkeusmitoituksilla ja säädöillä, myös istuimen ja työtaimen kulmamuuksilla. Tuolilla pitäisi voida helposti vaihtaa myös asentoa.

KUNTOUS ORTONIN KUNTOUTUS-
YLILÄÄKÄRI HEIKKI HURRI "NIKAMA"-LEHDESSÄ

ERIKOISKOKOISET STANDARDIEN PURISTUKSESSA. Specialstorleken i standardens kläm.

OLEN 34-VUOTIAS, HILJATTAIN
INVALIDISOITUNUT MIES Kuopiosta.
Strategiset mittani ovat: pituus 203 cm,
paino 135 kg ja kengänkoko 53-54.
Vaatteeni löydän kovasti etsimällä ja
teettämällä. Suorat housut ja kauluspaita
Turo Tailorilta joskus, farkut viimeksi
Anttilasta (joka on harvinaista). Takit löydän
joskus Carlsonilta. Suurin ongelma takissa
on hartioiden leveys sekä selän ja käsien
pituus. On tehtävä erikseen mittailaus,
mistä seuraa erikoismaksu. Kengät tilaan
Boot Factorylta Helsingistä ja lenkkarit
erikoistilauksena Carlsonilta Kuopiosta.

PAHIN ONGELMA ON APUVÄLINEIDEN
KOHDALLA, joita ovat esim. kyynärsauvat,
jalkatuet, auto jne. Kyynärsauvat ovat
yleensä alumiinia, ja niissä on käyttäjän
painorajoitus 100 kg ja pituus korkeintaan
190 cm. Olen joutunut teettämään
Invalidisäätiöllä teräksiset, erikoismittaiset ja
erikoishintaiset kyynärsauvat.

KUOPION TERVEYSKESKUKSESTA ON
LAINASSA pyörätuoli, suurin joka
saatavissa on. Sen painorajoitus on 100 kg,
ja se on tarkoitettu korkeintaan 190-
senttiselle ihmiselle. Minulle se on pieni ja
huterä. Ensimmäinen pyörätuoli särkyi heti
kevällä, ja taitaa toinenkin hajota alle
kohta.

JALKATUKEA (esim. saranatuki leikkauksen
jälkitilan hoidossa) ei löytynyt Suomesta, ja
siksi olin sairaalassa yli viikon arvioitua
pidempään leikkauksen jälkeen. Lopulta
Tukholmasta saatiin tuki lainaksi
kymmeneksi viikoksi. Jokohan seuraavaan
leikkaukseen mennessä (8. kerta) olisi saatu
Suomen terveydenhuollon käyttöön yksi
käypä tuki?

TÄLLAISALLE "NORMAALIKOKOISELLE"
on harvassa ja vaikeasti löydettävissä sopivia
automerkkejä: Saab 9000/9-5, Volvo 940/S
70-80, Toyota Camry... Alle 100.000
markan autoja ei näissä kokoluokissa
paljonkaan löydy ja varsinkaan sellaisia, joilla
olisi kilometrejä vielä edessäkin päin eli alle
200.000 km ajettuja. Tarvitsisin myös
automaattivaihteiston. Sillä varustetut suuret

autot ovat reilusti yli 200.000 markan
hintaisia. Autoveroalennus automaatista on
29.600 mk.

VAATTEET JA KENGÄT OVAT VIELÄ
jotenkin järjestyneet, mutta edellä mainitut
apuvälineet ovat määrärahojen takana, jotka
ovat kysyttäessä lopussa tai niitä ei ole
myönnetty "tälle vuodelle lainkaan". Jos
teetän apuvälineitä, ne maksavat minulle
huomattavasti. Kyynärsauvoista saa maksaa
noin 1000 mk, pyörätuolit maksavat alkaen
10.000 mk, tukisarana noin 14.000 mk,
auto...?

TOIVON, ETTÄ "HERRA PÄÄTTÄJÄ"
määrärahoja jakaessaan ajattelisi myös näitä
kuvaamiani asioita, eikä vasta sitten kun/jos
itse on samassa tilanteessa... Suvussamme
on kasvamassa lisää erikoiskokoisia,
toivottavasti terveempiä kuin minä.

"PIKKU PEKKA" KUOPIOSTA

"Lilla Pekka" på svenska:

JAG ÄR EN 34-ÅRIG MAN FRÅN KUOPIO
SOM JUST BLIVIT INVALID. Mina
strategiska mått är: längd 203 cm, vikt ca
135 kg, skornas storlek 53-54. Kläder får
jag efter tidsdrygt sökande eller genom att
specialtillverka dem. Raka byxor och
skjortor ibland från Turo Tailor, jeans
senaste gång från Anttila (vilket är
exceptionellt). Rockarna ibland från
Carlsons. Det största problemet i rockarna
är axelbredden samt ryggen och armarnas
längd (specialbeställning och specialpris).
Skorna från Boot Factory i Helsingfors och
joggingskorna som specialorder från
Carlsons i Kuopio.

MIT STÖRSTA PROBLEM ÄR tillgänglig-
heten på handicap hjälpmedel, t.ex. kryckor,
hjulstol, fotstöd, bil... Kryckorna är i
allmänhet av aluminium med tyngd-
begränsning på 100 kg och så är de högst
för 190 cm långa. Vid Invalidistiftelsen har
ja låtit tillverka stålkryckor, med såväl
speciallängd som specialpris.

FRÅN KUOPIO HÄLSOCENTRAL har jag fått låna den största rullstol som finns. Dess viktbe gränsning är 100 kg och den är avsedd för högst 190 cm långa. Den är för liten och för skranglig för mig. Den första gick i krasch redan på våren och samma kommer troligtvis snart ske med den andra.

FOTSTÖD (t.ex. stöd med gångjärn för postoperativ skötsel) fanns inte i Finland och därför måste jag vara på sjukhuset en vecka längre än beräknat efter operationen. Slutligen fick vi låna en för tio veckor från Stockholm. Får den finska hälsovården kanske ett lämpligt stöd för nästa operation (den åttonde i ordningen)?

DET ÄR SVART ATT FINNA lämpliga bilmärken för en sådan här "normalt stor". Saab 9000/9-5, Volvo 940/S 70-80, Toyota Camry... Det finns inte bilar i denna storleksordning i prisklassen under 100.000 mark och åtminstone inte sådana som skulle ha sina körkilometer framför sig (under

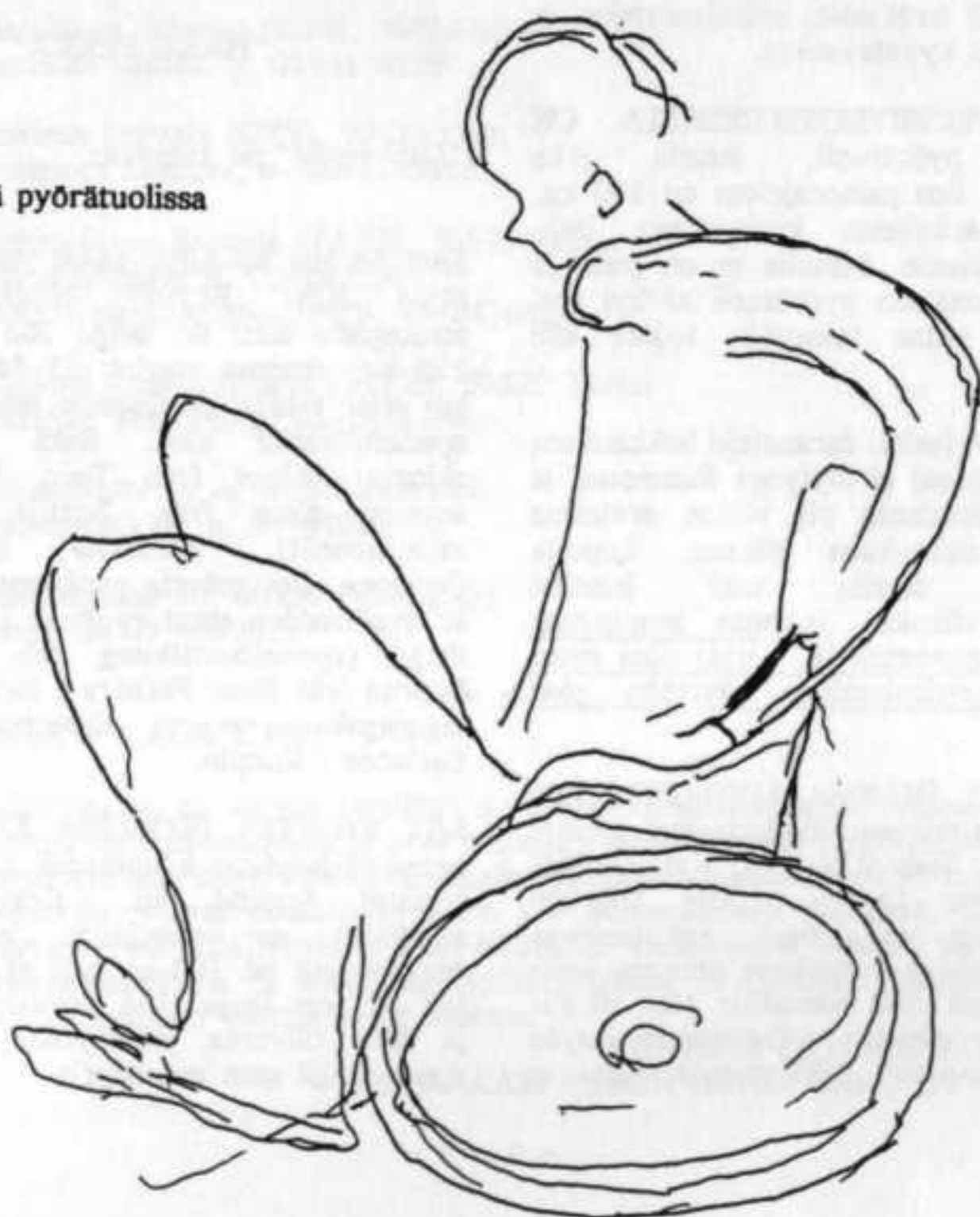
200.000 km förda kilometer). Jag borde även ha automatväxel. Automatväxlade stora bilar är klart dyrare än 200.000 mk (bilskatteavdraget för automatväxel är 29.600 mk).

KLÄDER OCH SKOR HAR JAG ÄNNU på något sätt kunnat fixa, men för ovan nämnda hjälpmedel behövs anslag, som då man frågar är slut eller så har "inga medel alls beviljats för detta år". Om jag beställer specialtillverkade hjälpmedel så kostar t.ex. kryckorna ca 1000 mk, rullstolen minst 10.000, stödgångjärnet ca 14.000 mk, bilen...?

JAG ÖNSKAR DÄRFÖR ATT "HERR BELUTSFATTARE" vid fördelning av anslagen även skulle tänka på dessa saker, inte förs då/om han själv kommer i samma situation... I släkten håller ytterligare personer i samma specialstorlek att växa upp, förhoppningsvis är de friskare än jag.

"LILLA PEKKA FRÅN KUOPIO"

Pitkä pyörätuolissa

OLEN PITKÄ (202) JA HOIKKA, reilusti parikymppinen mies. Tässä kokemuksia lähimenneisyydestäni, joiden en soisi toistuvan itselleni enkä muille:

KÄVIN ARMEIJAN, JOSTA JÄI PÄÄLLIMMÄISEKSI HYVÄ MIELI. Sain hyvin istuvat, vähän käytetyt varusteet, jopa kengät (koko 48) löytyivät suoraan hyllystä. Armeijassa vallitsee kuri ja järjestys. Esim. tuvat oli rakennettu siten, että oviaukon molemmille puolille jäi tilaa "normaali-sängyille", ja sängyjen haltijat olivat aakkosjärjestyksessä. Hyvä niin, mutta entä siten kun erikoiskokoinen joutuu järkyttämään järjestystä. Ensimmäiset kolme yötä nukuin standardisängyssä: päädyllinen 2 m. Mitä ne tutkijat sanovatkaan, pitääkö sängyn olla 20 cm pitempi kuin minä? En oisi itse koskaan pyytänyt pitempää sänkyä, mutta esimieheni huomasi asian. Oilsinko vaikuttanut unellaalta nukkumis-vaikkeuksien vuoksi? Niin sitä sänkyä sitten räijättiin pihan polkki muiden ihmetellessä ja naureskelllessa. Eipä silti, kyllähän maailmaan iloa mahtuu. Sänky ei sitten mahtunut tupaan normaali paikalleen, aiheutin epäjärjestyä olemalla myös väääränniminen. Sänky sijoitettiin keskelle. Pyydän anteeksi kavereilta, jotka joutuivat vuokseni hieman kiertämään. Sänky oli siis olemassa, mutta patjaa ei enää löytynyt-kään eikä riittävän pitkää peittoa. Nukuin koko armeija-aikani osittain tyhjän päällä varpaat tuulettuen tai hartiat jäätyen. En muuten valittaisi, mutta kun muut saivat nukkua "normaaliolosuhteissa" armeijasta huolimatta.

JOUDUIN KESÄLLÄ SAIRAALAA. Leikkaus-toimenpiteeni tehtiin lyhytkirurgisella osastolla, jolloin onneksi pääsin kotiin yöksi ja neljän viikon sairaslomalle. Sanoin onneksi, koska yksi päivä riitti mainlosti kiukustumiseen, oli kyllä hellekin. Pituuteni on edelleen 202 cm. Makasin vyötäröstä alaspäin "halvaantuneena" suuren kaupungin valtavassa sairaalassa hyvin lyhyessä (2 m), päädyllisessä sängyssä. Vaivani salli olla puoli-istuvassa asennossa, josta sai hieman "lisäsenttejä" sänkyyn. Silti sängynpääty oli pakko vetää ulos. Patjan lisäkappaletta ei kuitenkaan ollut käytettävissä täälläkään, vaan metallitankojen peitoksi ja jalkojen alle aseteltiin tyyny. Jostakin syystä tyyny valuiivat useamman kerran lattialle, ja jouduin pyytämään hoitajalta apua. Hyvä puoli

asiassa oli, että hoitaja oli lähes koko ajan läsnä. Tohveleiden koko oli myös ongelma. Jostainpäin taloa metsästettiin neljäkuuto-set, tarve olisi ollut 48. Kun sitten puudutusvaikutuksen hävittyä sain opetella uudelleen kävelemään, jalalle ei saanut tukea, koska kengät olivat liian pienet. Onneksi lähieseni sai otteen, etten rojahtanut lattialle. Ehdin päivän mittaan moneen kertaan miettiä, eikö tässä talossa todellakaan ole pitempiä sänkyjä ja suurempia toiveita. Toivon vain, ettei tarvitsisi mennä uudelleen.

RATKAISUEHDOTUS:

Julkisten laitosten on kehitettävä toimintaansa asiakaslähtöisemmäksi ja saatava aikaan laatuja järjestelmä, joka takaa kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun: Kun asiakkaan tiedot haastattelukäynnin yhteydessä kirjataan vaikkapa potilasrekisteriin, sinne on laitettava "ruokavallio"- yms. ongelmien liitteeksi huomautus erikoiskoosta. Rekisteriin merkitään esim. sängyn pituus 220 ja kengän koko 52, naisilla esim. 45. Hoitotoimenpiteitä valmisteltaessa varataan sitten sopivan kokoinen sänky ja varusteet jo valmiiksi. Samoin armeijan lääkärintarkastuksessa todetaan jo etukäteen kaverin mitoitus. Kun tiedetään sijoituspaikka, varmistetaan alokkaiden papereista varusteiden riittävyys joka suhteessa.

NIMIMERKKI: NORMAALIMITTAINEN, 202

Svensk översättning:

JAG ÄR EN LÅNG (202), SLANK, drygt 20-årig man. Några erfarenheter från de senaste åren, som jag inte skulle önska en gång till varken för mig eller för någon annan heller:

JAG FULLFÖLJDE MIN VÄRNPLIKT OCH VAR I HUVUDSAK NÖJD MED TIDEN. Jag fick väl sittande, bara litet använda kläder, t.o.m. skorna (storlek 48) fanns direkt i hyllan. I lumpen råder disciplin och ordning, logementen är t.ex. byggda så att det på bägge sidor om dörren finns plats för "normala sängar" och sängarna besätts i bokstavsordning. Vackert så, men vad händer när en yngling i speciala storlek rubbar ordningen? De första nätterna låg jag i standardsängen - med gavel, 2 m. Vad säger forskarna, skall sängen vara 20

cm längre än den som ligger i den? Själv skulle ja aldrig ha begärt en längre säng, men min förman märkte saken. Var jag kanske sömnig på grund av svårigheter att sova? Så bars då sängen över gårdsplanen - de andra förundrade sig och skrattade. Det gjorde ingenting, det finns rum för glädje i världen. Den nya sängen rymdes inte på sitt normala ställe i logementet, jag ställde till med oordning även med att ha fel namn. Sängen placerades mitt i rummet. Jag ber att mina kamrater förlåter mig för att de fick en extra runda. En säng fanns således, men någon madrass kunde inte uppdragas och inte ett tillräckligt långt täcke heller. Under hela min tid i armén sov jag delvis på ett tomrum, endera vädrade jag mina tår eller så frös axlarna. Annars skulle jag inte klaga, men de andra fick trots sin tid i lumpen sova "i normala förhållanden".

PÅ SOMMAREN BLEV JAG INTAGEN PÅ SJUKHUS. Min operation gjordes på kortkirurgisk avdelning och det betydde att jag, tack och lov, fick komma hem till natten och fick fyra veckors sjukledighet. Jag sade till all lycka, ty en dag var tillräckligt för att bli arg - kanske även värmen var en delorsak. Jag är fortfarande 202 lång och låg med underkroppen "förlamad" i en mycket kort (2 m) gavelängd i en stor stads jättelika sjukhus. Min sjukdom tillät en halvsittande ställning och gav sängen på detta sätt några "extra centimeter". Trots detta var man tvungen att dra ut gaveln. Det fanns inga tilläggsdelar till madrassen ens denna gång och därför lade man dynor på metallstängerna under benen. Av någon

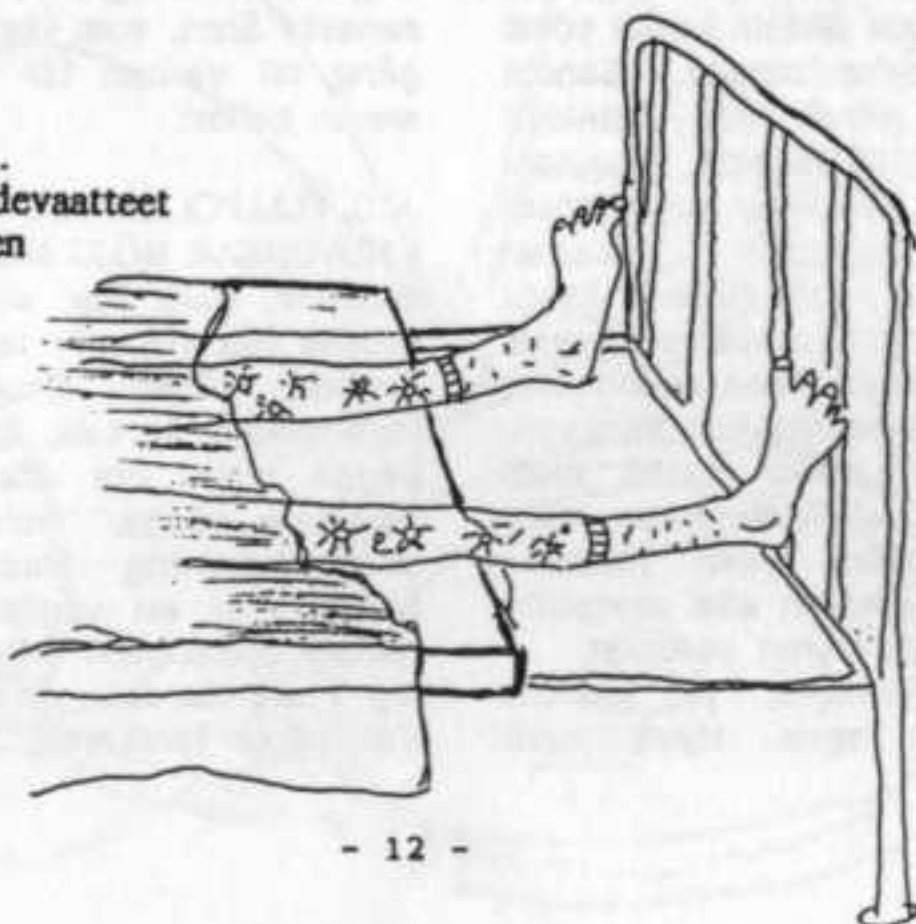
anledning föll dynorna många gånger på golvet och jag måste be skötaren om hjälp. Det var bra att en skötare fanns tillgänglig nästan hela tiden. Tofflornas storlek ledde också till problem. Någonstans i huset hittade man 46-or, men jag skulle ha behövt 48-or. När jag sedan efter att bedövningen tagit slut fick lära mig att gå fick jag inte stöd för foten då skorna var för små. Till all lycka grep en närstående i mig så att jag inte föll i golvet. Under dagens lopp hann jag många gånger tänka - är det verkligen så att det varken finns tillräckligt lång säng eller tillräckligt stora tofflor i huset. Jag får bara hoppas att jag inte behöver gå dit en gång till...

FÖRSLAG TILL LÖSNING AV PROBLEMET:

De offentliga anstalterna måste utveckla sin verksamhet så att den är kundnära och så att man får till stånd ett kvalitetssystem, som garanterar att medborgarna får en jämbördig behandling. Då kundens data antecknas t.ex. då kunde intervjuas för patientregistret och anteckningar görs om bl.a. diet, bör en anmärkning läggas om special storlek. I registret antecknas t.ex. sängens längd 220 cm och skons storlek 52, för kvinnor t.ex. 45. Då vårdåtgärderna förbereds för en tillräckligt stor säng och tillräckligt stora redskap reserveras redan på förhand. Vid lumpens läkargranskning bör även ynglingens storlek konstateras på förhand. Då placeringsorten är klar, försäkras man sig från rekryternas papper på att utrustningen i alla hänseenden är tillräckligt stor.

SIGNATUR: EN NORMALMÄTTAD 202-ARE

Pitkä armeijassa...
Sänky pitkä, vuodevaatteet
2-m sänkyä varten

PITKÄT NAISET KERTOAVAT KOKEMUKSISTAAN TERVEYDEN- HUOLLON PIIRISSÄ:

SAIRAALAKOKEMUKSIA

Menin viime joulukuussa ensi kertaa elämässäni sairaalaan leikkaukseen. Kaikki asiat tietenkin jännittivät, mutta en ollut etukäteen ajatellut, että pulmia tulisi sopimattomista vaatteista ja sängyistä.

Minulle ennestään tuttu hoitaja tuli opiskelijan kanssa minua vaatettamaan ja lähetti opiskelijan hakemaan suurimmat vaatteet, mitä osastolta löytyy. Hämmästykseni oli tosi suuri, kun minulle lähinnä sopiva pyjama oli harmaa miesten trikoopyjama. Aamutakin helma heilui paljon polvien yläpuolella. Käytävällä kulkiessani näytin varmaan vielä paljon pidemmältä kuin todellisuudessa olen, ja katseet kyllä kääntyivät.

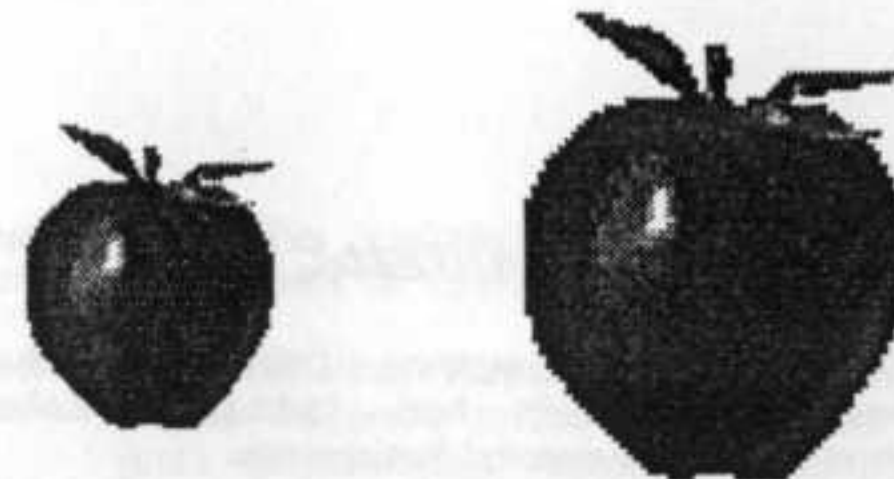
Sitten se sänky! Leikkaava lääkäri tuli paikalle juuri, kun äitini kanssa yritimme ruuvaila sängyn päätyä, ja totesi, että sängynpidennyspuuhissako täällä ollaan? Hän oli järjestänyt sitten leikkaussaliin tarpeeksi pitkän jatkos leikkaustasolle. Kun minua siirrettiin "omaan sänkyyn" takaisin, ihmeteltiin, että eikö sairaalassa tosiaan ole minulle sopivaa sänkyä.

Toivon, että käyntini siellä sai aikaan sen, että seuraava pitkä potilas saa sopivimmat vaatteet ja riittävän pitkän sängyn. Ei tuntunut kivalta nukkua "kahdeksikolla" jalat paketissa kipeänä. Selvisin sieltä kuitenkin kotiin ilman suuria traumoja, kun otin tämän kaiken ikään kuin vitsinä, vaikka eihän se sitä ole todellakaan. Miltähän päättäjistä tuntuisi sairaana nukkua ja pyöriä esim. nuorisosängyssä. Tahtoisin tietää.

TYTTÖ, YLI 190 CM

...

OLIN HAMMASLÄÄKÄRISSÄ. Ensin istuin potilastuolissa, ja sitten hammaslääkäri pyysi nousemaan ja siirtymään röntgenlaitteen luo.

Leuat piti laittaa metallitelineeseen niille kuuluvalla paikalla. Kehikkoa kiersi ulkopuolella röntgenlaite, joka otti röntgenkuva. Ensinnäkin leuan paikka oli niin kapea, että luulin leukani juuttuvan siihen kiinni. Lisäksi luulin, että röntgenlaite aiheuttaa mustelmia leukaani, vaikkei se nyt sitä ihan murtaisikaan. Onneksi sain leuat irti telineestä ilman suurempaa vahinkoa. Lisäksi teline oli niin alhaalla, että seisoin polvet koukussa ja niska kasassa.

En viitsinyt laitteen kokoa ottaa hammaslääkärin kanssa puheeksi, koska hän oli tavanomaisen tärkeilevä. Toivon vain, että itseäni jämeräleukaisemmilta isoilta miehiltä todella voidaan tuolla laitteella ottaa röntgenkuvat, ei tarvita muuta kuin millia isommat leuat, niin niitä ei voida tuohon laitteeseen asettaa. Kuinka hammaslääkäri sitten porailee, jos ei ole kuvia? Kuuleman mukaan tuo laite on yleinen Etelä-Suomen hammaslääkäreillä.

NAINEN, 183 CM

...

SATTUI KEVÄÄLLÄ 1999. Olin lääkärin määräyksestä mammografiassa Tampereen suurimmassa lääkärikeskuksessa. 180-senttisen runkoni rinnat ovat niin korkealla, ettei kuvauslaitteen säätövarat riittäneet. Homma ei onnistunut suorana seisten eikä istuen. Lopulta seisoin skolioosiselkäni kanssa polvet koukussa "tissit litissä" liikkumatta hiljaa. Kuvia otettiin useita eri kulmista. Uusintakuvaus tehdään noin puolentoista vuoden välein, mutta mahtavatko polvet tai selkä enää kestää tätä rääkkiä. Jätin terveisiä henkilökunnalle ja toivoin, että laitehankintoja tehtäessä huomioitaisiin paremmin myös äärikokoiset.

"SÄÄTÖVARAA"

...